28/04/2023

Προκόπης Παυλόπουλος: «Η ημιτελής Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και οι αρνητικές επιπτώσεις της μέσα στην σύγχρονη διεθνή συγκυρία»

/ Επικαιρότητα

Δελφοί, 28.4.2023

Στην παρέμβασή του, με τίτλο «Όταν ο ορίζοντας της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης απομακρύνεται: Οι επιπτώσεις στην σύγχρονη διεθνή συγκυρία», στο πλαίσιο του «Delphi Economic Forum, VIII, 2023», ο τέως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Ακαδημαϊκός και Επίτιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ κ. Προκόπιος Παυλόπουλος επισήμανε, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

«Η βαθιά και πολύπλευρη κρίση, η οποία έχει ενσκήψει διεθνώς ύστερα από την βάρβαρη εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία πλήττει, δυστυχώς, καιρίως την Ευρωπαϊκή Ένωση απειλώντας, ευθέως, την συνοχή της και, άρα, την προοπτική

της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης, στο μέτρο που κλονίζει βασικούς πυλώνες ευόδωσης της προοπτικής αυτής. Αυτοθρόως δε πλήττει, καιρίως, και την προοπτική να διαδραματίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσα στο δυσοίωνο διεθνές περιβάλλον τον ρόλο, ο οποίος της αναλογεί πολύ πέραν των εδαφικών ορίων της. Αυτός είναι και ο πρόσθετος λόγος για τον οποίο, κατ' εξοχήν στο πλαίσιο της σημερινής δεινής συγκυρίας, όσοι μετέχουμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έχοντας συνείδηση πραγματικού Ευρωπαίου Πολίτη -συνείδηση που «*εμπνέει*» τον κοινό αγώνα για την ολοκλήρωση του Ευρωπαϊκού Οικοδομήματος- οφείλουμε να κατανοούμε, και δη διαχρονικώς, ότι ο ρόλος της υπερβαίνει τους Λαούς της και είναι, κυριολεκτικώς, πλανητικός. Με την έννοια ότι ο ρόλος αυτός είναι κρίσιμος και για την πορεία της Ανθρωπότητας, στο σύνολό της, αναφορικά με την εκπλήρωση του προορισμού της.

Α. Συγκεκριμένα, ο ως άνω ρόλος δεν είναι αμιγώς οικονομικός, αφού η Ευρωπαϊκή Ένωση -βεβαίως επιδιώκοντας πάντοτε την οικονομική ανάπτυξη των Κρατών-Μελών της υπό όρους υγιούς ελεύθερου ανταγωνισμού στο πλαίσιο του γνήσιου Φιλελευθερισμού- δεν δημιουργήθηκε για να «*κατακτήσει*», με κάθε κόστος, την παγκόσμια οικονομική «*κορυφή*». Ακόμη περισσότερο, και πάλι με βάση τους όρους δημιουργίας της, η Ευρωπαϊκή Ένωση -βεβαίως πάντοτε υπερασπιζόμενη τα σύνορα, την εδαφική ακεραιότητα και την εθνική κυριαρχία των Κρατών-Μελών, που είναι και δικά της σύνορα και δική της εδαφική ακεραιότητα- δεν είναι προορισμένη, κατ' ανάγκη, να καταστεί η ισχυρότερη, παγκοσμίως, στρατιωτική δύναμη. Ακριβέστερα, η απαραίτητη και επιβεβλημένη οικονομική και στρατιωτική ισχύς της Ευρωπαϊκής Ένωσης προσδιορίζονται, ως προς το μέγεθός τους, από τις απαιτήσεις και τα «*προτάγματα*» του πλανητικού ρόλου, τον οποίο οφείλει να φέρει σε πέρας σύμφωνα με τις συνθήκες που οδήγησαν στην ίδρυσή της και στην μετέπειτα ανοδική εξέλιξή της.

Β. Αυτός ο πλανητικός ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος υπερβαίνει, καταφανώς, τα Κράτη-Μέλη της και τους Λαούς τους, συνίσταται στο ότι -με βάση την Ιστορία της, τον Πολιτισμό της και τις συνθήκες γέννησης του «*οράματος*» που προοιωνίσθηκε και προοιωνίζεται την ολοκλήρωσή της- οφείλει να εξελιχθεί στην δύναμη εκείνη, η οποία θα υπερασπισθεί κρίσιμες, όπως ήδη επισημάνθηκε, για την Ανθρωπότητα αρχές και αξίες. Πρόκειται για τις αρχές και τις αξίες της Ειρήνης, της Δημοκρατίας -ειδικότερα της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας- και των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Κυρίως δε των Δικαιωμάτων που συνδέονται αρρήκτως με την έννοια της Δικαιοσύνης, και ιδίως της Κοινωνικής Δικαιοσύνης. Στο σημείο αυτό είναι ανάγκη να γίνει η ακόλουθη διευκρίνιση: Δεν προβάλλεται εδώ ο ισχυρισμός ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση κατέχει, οιονεί κληρονομικώς, το μονοπώλιο της υπεράσπισης των προμνημονευόμενων

αρχών και αξιών. Είναι όμως γεγονός, ιστορικώς και πολιτισμικώς αναμφισβήτητο, ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση, με ολοκληρωμένο το Ευρωπαϊκό Οικοδόμημα, είναι η καταλληλότερη διεθνής οντότητα για να υπερασπισθεί, με την δέουσα συνέπεια και αποτελεσματικότητα, σε παγκόσμιο επίπεδο τις αρχές και τις αξίες που προαναφέρθηκαν. Στο πλαίσιο της σύγχρονης παγκόσμιας αναταραχής που απειλεί τον Άνθρωπο, την Ειρήνη και την Δημοκρατία είναι αδιανόητο για την Ευρωπαϊκή Ένωση να παραμένει «*στάσιμη*» -ή και να «*οπισθοδρομεί*»- ως προς την καθοριστικής σημασίας για το μέλλον της προοπτική της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.

Γ.Είναι λοιπόν ανάγκη, «*εδώ και τώρα*», να ολοκληρώσει, με ταχύτατους ρυθμούς, το «*ημιτελές*» Ευρωπαϊκό Οικοδόμημα. Το οφείλει, πρωτίστως, στους Ιδρυτές της. Οι οποίοι οραματίσθηκαν –χωρίς βεβαίως να αιθεροβατούν– μιαν Ενωμένη Ευρώπη προκειμένου να μην βιώσουμε ξανά τους εφιάλτες ενός Τρίτου, οπωσδήποτε μοιραίου για την Ανθρωπότητα, Παγκόσμιου Πολέμου. Το οφείλει, επίσης, στους Λαούς της και στον Πολιτισμό της. Τους οποίους πρέπει να υπερασπισθεί, στο ακέραιο, απέναντι στις «*τραυματικές*», γι’ αυτούς και για την Ευρωπαϊκή μας «*ταυτότητα*», προκλήσεις τρίτων, που πλήττουν στον πυρήνα της την Ευρωπαϊκή «*αξιοπρέπεια*» και «*υπερηφάνεια*». Με βάση τ’ ανωτέρω δεν είναι επιτρεπτό ν’ αποσιωπάται και να γίνεται αποδεκτή και η ως τώρα άκρως παθητική στάση των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έναντι των απαράδεκτων προκλήσεων της Τουρκίας εις βάρος της Ελλάδας και, κυρίως, της Κύπρου, της οποίας ένα σημαντικό μέρος τελεί ακόμη και σήμερα υπό τουρκική κατοχή. Γεγονός απαράδεκτο και για την ουσία της κυριαρχίας Κράτους-Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως την κυριαρχία αυτή κατοχυρώνει το ίδιο το πρωτογενές Ευρωπαϊκό Δίκαιο, ιδίως δε η ΣΕΕ. Το οφείλει, τέλος, και στην Ανθρωπότητα, για χάρη της οποίας έχει χρέος να διαδραματίσει έναν πραγματικά «*πλανητικό*» ρόλο. Ρόλο σύμφωνο με την Ευρωπαϊκή Δημοκρατία και τον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό, με στόχο την υπεράσπιση του Ανθρωπισμού, της Ειρήνης, των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, της Δικαιοσύνης, κατ’ εξοχήν δε της Κοινωνικής Δικαιοσύνης.

Δ. Συνακόλουθα,η δεινή σύγχρονη διεθνής συγκυρία «*υπενθυμίζει*», επιτακτικώς, την ανάγκη υπεράσπισης της «*παρακμάζουσας Ευρώπης*», καθιστώντας επίκαιρες τις σκέψεις τις οποίες διατύπωσε ο Raymond Aron στο περίφημο δοκίμιό του, «*Plaidoyer pour l’ Europe décadente*» (έκδ. Robert Laffont, Παρίσι, 1977): Πρέπει ν’ αγωνισθούμε για την Ευρωπαϊκή Ένωση, πρέπει να υπερασπισθούμε την Ευρωπαϊκή Ένωση, κάνοντας πράξη την Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση. Άρα, την ολοκλήρωση του Ευρωπαϊκού Οικοδομήματος, κατά τους στόχους των Ιδρυτών της και κατά το γράμμα και το πνεύμα των Καταστατικών

Συνθηκών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και το χρέος αυτό αναλογεί όχι μόνο σ' εκείνους, οι οποίοι ηγούνται είτε στην Ευρωπαϊκή Ένωση είτε στα Κράτη-Μέλη. Ανήκει σε όλους, ανεξαιρέτως, τους συνειδητοποιημένους Πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι οφείλουμε να έχουμε κατά νου ότι, με βάση την Ιστορία της και την προοπτική της, είμαστε και Πολίτες του Κόσμου.

Η συντέλεση της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης είναι χρέος μας και έναντι της Ανθρωπότητας, προκειμένου να υπερασπισθούμε, σε παγκόσμια κλίμακα, τον Άνθρωπο, τον Ανθρωπισμό, την Δημοκρατία και την Δικαιοσύνη. Σε τελική δε ανάλυση, προκειμένου να υπερασπισθούμε την Ιστορία μας και τον Πολιτισμό μας. Κάθε «*εφησυχασμός» και, πολύ περισσότερο,* «*συμβιβασμός*» με την σημερινή, δυσοίωνη, κατάσταση και προοπτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ό,τι αφορά την Ευρωπαϊκή Ενοποίηση είναι ανεπίτρεπτος. Όλως αντιθέτως, ας ακολουθήσουμε το «*παράδειγμα*» αντίστασης του Berenger στον «*Ρινόκερο*» του Ionesco. Και ας διδαχθούμε από την ρήση του Paul Bourget: «*Πρέπει να μάθουμε να ζούμε όπως σκεπτόμαστε. Διαφορετικά, αργά ή γρήγορα, θα μάθουμε να σκεπτόμαστε όπως ζούμε.*»»